כל הנשבעין פרק שביעי שבועות

לכל מגלגלין. על ידי כל שבועה דרבנן מגלגלין חוץ מעל יד שבועת שכיר שאין מגלגלין עליו ע"י שבועה אחרת לפי שהיא עלמה אינה מן הדין אלא להפיס דעתו של בעל הבית כדאמר בכל הנשבעין (לעיל דף מה.): **לכל אין מקילין.** אלא מגלגלין והיא היא: **לפטור לו.** אם לא טענו אין לנו לפטור לו:

הדרן עלך כל הנשבעין

ארבעה שומרין. נושא שכר. שומר נשכר: **נשבע על הכל.** שלא פשע: **משלם את הכל.** כל הנך דמיתנו במתני' שכר שבויה ומתה וגניבה ואבידה אבל מתה מחמת מלאכה פטור דלאו לאוקמה בכילתא שילה: **נושא שכר והשוכר כו'.** וכולהו מקרמי ילפי' בהשואל בבבא מציעא [לד:]. והמשנה הזאת כבר שנויה בהשוכר את הפועלים [שם לא.] כל כי האי גוונא והאי דהדר רבי ותנייה הכא משום דבעי למיתני חיובי ופטורי דקרבן שבועה דידהו תנא בריש חיובי ופטורי דממון דידהו לפי שקרבן השבועה דחיובי ופטורי תלוי בכך שאם נשבע על דבר שהוא מחויב עליו אם הודה ובשבועתו פטר עצמו מלשלם נמצא שבופרו ממון ומייב קרבן שבועת הפקדון וחומש ואשם ואם נשבע על שקר על חנם כגון שאם הודה לא היה משלם אינו מייב קרבן שבועה אלא כפרו ממון כדמפרש ואזיל אמר לשומר חנם כו' עד פטור שאילו הודה לא היה משלם נמצא שאין כאן כפירת ממון ופטור מקרבן שבועה: **ה"ג היכן שורי אמר לו אבד משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידין אותו שאכלו משלם את הקרן הודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם היכן שורי ואמר לו נגנב משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידין אותו שנגנבו משלם תשלומי כפל הודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם אמר לו אחד מן השוק היכן שורי שנגנב והוא אומר לא גנבתי והעדים מעידין אותו שנגנבו משלם תשלומי כפל עכת ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה ראה עדים שממשמשין ובאין אמר גנבתי אבל לא טבחתי ולא מכרתי אינו משלם אלא קרן אמר לשואל היכן שורי אמר לו מת**

לכל מגלגלין חוץ משביר שאין מגלגלין רב חסדא אמר לכל אין מקילין חוץ משביר דמקילין מאי ביניידהו איכא ביניידהו לפתוח לו: והשביעית משמטת כו': מנה"מ אמר רב גידל אמר רב דאמר קרא וזה דבר השמטה ואפילו דיבור משמטת:

הדרן עלך כל הנשבעין

ארבעה שומרין הן שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר שומר חנם נשבע על הכל והשואל משלם את הכל נושא שכר והשוכר נשבעין על השבורה ועל השבויה ועל המתה ומשלמין את האבדה ואת הגניבה אמר לשומר חנם היכן שורי אמר לו מת והוא שנשבר או נשבה או נגנב או אבד נשבר והוא שמת או נשבה או נגנב או אבד נשבה והוא שמת או נשבר או נגנב או אבד נגנב והוא שמת או נשבר או נשבה או אבד אבד והוא שמת או נשבר או נשבה או נגנב משביעך אני ואמר אמן פטור היכן שורי אמר לו איני יודע מה אתה סח והוא שמת או נשבר או נשבה או נגנב או אבד משביעך אני ואמר אמן פטור היכן שורי אמר לו אבד משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידים אותו שאכלו משלם את הקרן הודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם היכן שורי ואמר לו נגנב משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידים אותו שנגנבו משלם תשלומי כפל הודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם אמר לאחד בשוק היכן שורי שנגנבת הוא אומר לא גנבתי והעדים מעידים אותו שנגנבו משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה ראה עדים שממשמשין ובאין אמר גנבתי אבל לא טבחתי ולא מכרתי אינו משלם אלא קרן אמר לשואל היכן שורי אמר לו מת

דף פה. ופס) מודה בקנס ואמר כך בתו עדים מייב לריך לאוקומי מתני' כגון שחזרו לאחוריהם וכה"ג משני התם:

מתן

ראה עדים שממשמשין ובאין ואמר גנבתי אבל לא עכתי ולא מכרתי אינו משלם אלא קרן אמר לשואל כו'. והכי פי' אמר לשומר חנם היכן שורי אמר לו אבד משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידין אותו שאכלו משלם את הקרן ולא כפל ואם הודה מעצמו שלא בתו עדים משלם קרן וחומש ואשם כדין שבועת הפקדון דאינה באה עד שמודה ושב מרשעו ובא להתכפר דכתיב בשבועת גזל הגר בפרשת נשא [במדבר ה] והתודו את חטאתם אשר עשו וגו'. אמר לו נגנב משביעך כו' בהדיא ילפינן לה בפרק מרובה [כ"ק עה.] בשומר חנם הפוטר עלמו בטענת אבידה אינו משלם כפל אף בשבועה אבל הפוטר עלמו בטענת גנב ובשבועה ובאו עדים משלם כפל דכתיב [שמות כב] אם לא ימצא הגנב אם לא ימצא כמו שהוא אמר אלא הוא עלמו גנבו וכו' כדאיתא התם: **הודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם.** אבל כפל לא דמודה בקנס הוא: **אמר לאחד מן השוק.** הכא לא גרסי' משביעך אני להא בלא שבועה נמי מיחייב כפל שזה גנב ממש הוא ובגנב כתיב (שם) ישלם שנים בלא שבועה: **ראה עדים שממשמשין ובאין.** רבותא אמשמעינן דאע"ג דממתמ ביעמותא דעדים אודי ומייב עלמו בקרן כשאמר גנבתי אפי' הכי הויא הודאה ונפטר מן הכפל וכיון דאין כאן כפל פטור אף מן הטביחה שכפר בה ובאו עדים שגנבו וטבח ומכר דכל היכא דליכא כפל ליכא חיוב טביחה כדאמרינן התם (כ"ק דף עה:) תשלומי ארבעה וחמשה אמר רחמנא ולא תשלומי שלשה וארבעה וכיון דכפל ליכא בגר ליה חד: **אמר לשואל כו'.** פטור מקרבן שבועה שהרי אף כשנשבע לשקר מייב עלמו בתשלומין ואין בשבועה זו כפירת ממון: **מייב.** שהרי כפרו ממון שאילו הודה מתחייב:

מת

לכל מגלגלין חוץ משביר. פריבנ"ל דקמא נקט והא"ה כל הנהו דתני בהדיה כיון שהשבועה לטובתם אין לגלגל עליהם ואין נראה דשבועת שכיר אינה לטובתו דמן הדין היה נוטל בלא שבועה ואין נשבע אלא להפיס דעתו של בעל הבית אלא אמר ר"י דדוקא נקט שכיר משום דשבועתו אינה אלא להפיס לא מייבוהו כל כך שיכול לגלגל עליו ואע"ג דעד אחד מעידה שהיא פרועה אמר בהכותב (כתובות דף פז:) דאינה אלא להפיס דעתו של בעל הבית) מ"מ שייך גלגול שבועה דאינה פטורה אלא מגזירת הכתוב דאין נשבעין על הקרקעות וגם שכל הנשבעין נשבעין ולא משלמין:

הדרן עלך כל הנשבעין

ארבעה שומרין הן שומר חנם **והשואל.** אע"ג דשומר שכר כתיב בתר שומר חנם הכא מתיב הממור יותר אחר הקל יותר: **והעדים** מעידים **שאבלו.** ל"ג שגנבו ול"ג נמי טבח ומכר משלם תשלומי ד' וה' דבהגחל קמא (כ"ק דף קו:) פריך מינה[a] לרב דאמר הטוען טענת גנב בפקדון משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם ד' וה' והכא קתני שאכלו משלם תשלומי כפל אבל תשלומי ד' וה' לא אע"ג דאי"א לכזית בשר בלא שחיטה משמע שאכלו גרסי' וליכא למימר דהתם בריית הוא דפריך מינה מדלחיק התם לאוקומיה כר' מאיר והיינו[b] משום דסתם מתני' ר' מאיר היא ואע"י הא דלא תנא טבח ומכר משלם ד' וה' אף על גב דאמת הוא משום דבקבלא לא כתיב ד' וה' אלא בגנב עלמו: **אמר** לאחד שבשוק כו'. בקונטרס ל"ג הכא משביעך אני ואמר אמן דבלא שבועה נמי איכא כפל בגנב עלמו ולפ"ז ל"ג הודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם דחומש ואשם ליכא אלא בשבועה והבהגחל קמא (כ"ק דף קו.) משמע בהדיא דגר' ליה דייק הודה מפי עלמו אין אחר עדים לא וחומש מינה דממון המחייבו כפל פוטרו מן החומש ונקט משביעך משום סיפא:

ראה עדים שממשמשין ובאין כו'. לשמואל דאמר במרובה (שם

מתני' כגון שחזרו לאחוריהם וכה"ג משני התם:

מתן

מעידין אותו שאכלו משלם את הקרן ולא כפל ואם הודה מעצמו שלא בתו עדים משלם קרן וחומש ואשם כדין שבועת הפקדון דאינה באה עד שמודה ושב מרשעו ובא להתכפר דכתיב בשבועת גזל הגר בפרשת נשא [במדבר ה] והתודו את חטאתם אשר עשו וגו'. אמר לו נגנב משביעך כו' בהדיא ילפינן לה בפרק מרובה [כ"ק עה.] בשומר חנם הפוטר עלמו בטענת אבידה אינו משלם כפל אף בשבועה אבל הפוטר עלמו בטענת גנב ובשבועה ובאו עדים משלם כפל דכתיב [שמות כב] אם לא ימצא הגנב אם לא ימצא כמו שהוא אמר אלא הוא עלמו גנבו וכו' כדאיתא התם: **הודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם.** אבל כפל לא דמודה בקנס הוא: **אמר לאחד מן השוק.** הכא לא גרסי' משביעך אני להא בלא שבועה נמי מיחייב כפל שזה גנב ממש הוא ובגנב כתיב (שם) ישלם שנים בלא שבועה: **ראה עדים שממשמשין ובאין.** רבותא אמשמעינן דאע"ג דממתמ ביעמותא דעדים אודי ומייב עלמו בקרן כשאמר גנבתי אפי' הכי הויא הודאה ונפטר מן הכפל וכיון דאין כאן כפל פטור אף מן הטביחה שכפר בה ובאו עדים שגנבו וטבח ומכר דכל היכא דליכא כפל ליכא חיוב טביחה כדאמרינן התם (כ"ק דף עה:) תשלומי ארבעה וחמשה אמר רחמנא ולא תשלומי שלשה וארבעה וכיון דכפל ליכא בגר ליה חד: **אמר לשואל כו'.** פטור מקרבן שבועה שהרי אף כשנשבע לשקר מייב עלמו בתשלומין ואין בשבועה זו כפירת ממון: **מייב.** שהרי כפרו ממון שאילו הודה מתחייב:

מת

מסורת הש"ס

a) כ"מ לג. לד., ב) כ"ק פג: קו.[קח:], ג) סס קח: [קו.], ד) [סס קח.], ה) סס עה., ו) [כ"ל לאחר], ז) [שייך לע"ב אחר ד"ה מתן], ח) [לפניו בכ"ק קו: איתא אמר ר"מ בר אבא אמר ר' יוחנן כו' אימיניה כ"מ כ"מ לר' יוחנן], ט) [ע' תו' כ"מ ג: ד"ה אפס כו'].

תורה אור השלם

1. זֶה דְּבַר הַשְּׁמִטָּה שָׁמוֹט כָּל בַּעַל מַשֶּׁה יָדוֹ אֲשֶׁר יַשֶּׁה בְּרֵעֵהוּ לֹא יִגֹּשׂ אֶת רֵעֵהוּ וְאֶת אָחִיו כִּי קָרָא שְׁמִטָּה לַיְיָ׃
דברים טו ב

מוסף רש"י

שומר חנם נשבע על הכל. על כל המאורעות הכתובות בפר' שומרים לחייב, הוא נשבע שכך עלתה לו ופטור (ב"מ צג.). משלם את הכל. גניבה ואבידה ואונסין (שם). נשבעין על השבורה כו'. שכן הוא אלא פשעו בה ונלא שלמו בה יד (שם צד:). משלם את הקרן. וכפל לא, דאין כפל אלא בטוען בגנב, וחומש ואשם נמי לא שייכי אלא בפחדה, דכתיב בגזל הגר והתודו (ב"ק קו. וכע"ז שם קח:). הודה מעצמו. לאחר שבועה (שם קו.). משלם קרן וחומש ואשם. דכתיב (ויקרא ה) לו מכל אשר יבנע עליו לשקר וגו' ואכו אשם נדונים, ואינו בא אלא על הודאת פיו. דאע"פ דלא בתב בהיא פרשה הודאה, בתב דחמנא באשם גזל הגר בפרשת נשא והתודו את חטאתם וגו', וחומש נמי אינו בא אלא לאחר בשוק. שאין שומר על שורי (ב"ק סג:). אמר גנבתי. ומייב עלמו בקרן. אבל לא טבחתי ולא מכרתי. דבותא אמשמעינן דאמרינן לקמן דאע"ג דאטביחה לא הודה ונמצא שעכה לו מכר דבלו עדים פטור, דכיון דמכפל ליפטר ליה בהודאה דגנבתי, מי לא מחייב תרבעה וחמשה, דכיון דמגלגלין כפל מייהו הוי ליה תשלומי שלשה וארבעה, והכי לא כתיבי (ב"ק עה.).

עין משפט נר מצוה

נז א מיי' פ"ז מ' מהל' טוען הל' יב סמג עשין לח טוש"ע ח"מ סי' לד סעיף ה:
נז ב מיי' שם ופי"ח מהל' שכירות הלכה ט סמג עשין שם טוש"ע ח"מ שם וסי' פט ס"ז:
נח ג מיי' פי"ח מהל' שכירות שם סמג עשין פט טוש"ע ח"מ סי' פט סעיף ו:
א ד מיי' שם פ"ח הל' ג סמג שם טוש"ע ח"מ סי' לא סעיף ה:
ב ה מיי' שם סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שמ סעיף ה:
ג ו מיי' שם סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שנ סעיף כ:
ד ז מיי' שם סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שז סעיף ה:
ה ח מיי' פ"ח מהל' שכועות הל' ה:
ו ט מיי' פ"ז מהל' גזילה הל' ב ופ"ח מהל' שכועות הל' ח ט:
ז י מיי' פ"ד מהל' גניבה הלכה ה:
ח כ מיי' פ"ז מהל' גזילה הלכה ב ופ"ח מהל' שכועות הל' ח ט:
ט ל מיי' פ"ח מהל' גניבה הלכה ד:
י מ מיי' שם הלכה ו:
יא נ מיי' פ"ב מהל' גניבה הלכה ט:

רבינו חננאל

שוחף או אריס ערב שביעית ולמוצאי שביעית לזה היסנו מגלגלין אלא לעולם כדאוקימנא מעיקרא ושי"מ מגלגלין בדרבנן ש"מ: עד כמה מגלגלין א"ר יוחנן [a] עד עבדי אתה שנמכרת לי בעבד עברי: אמר רב הונא לכל מגלגלין חוץ משכיר שאין מגלגלין. רב חסדא אמר לכל אין מקילין חוץ משכיר דמקילין. איכא ביניידהו לפתוח לו. כלומר שאע"פ שלא טען טענינן ליה. והללו החמשה כולן אם חלקו בטלה שבועה זו מעליהן שהיא שבועת שמא: והשביעית משמטת את השבועה שנאמר וזה דבר השמטה אפי' דבור משמטה:

הדרן עלך כל הנשבעין

ארבעה שומרין הן שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר. שומר חנם נשבע על הכל והשואל משלם את הכל. נושא שכר והשוכר נשבע על השבר ועל המתה ומשלמין את הגנבה ואת האבדה.

---

a) כ"כ בירושלמי מתן וגנבתי דיקן קדושין כח. איתא אמר רב יהודה אמר רב:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com